

N:o 139.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension till bokhållaren vid statens järnvägsbyggnader K. M. Edbergs änka; gifven Stockholms slott den 4 april 1907.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att bokhållaren vid statens järnvägsbyggnader Karl Magnus Edbergs änka Rosalie Teresia Josefina Edberg, född Rydberg, må från allmänna indragningsstaten från och med år 1907, så länge hon lefver ogift, åtnjuta en årlig pension af 400 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

G U S T A F.

Julius Juhlin.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 4 april 1907.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
 Statsråden: TINGSTEN,
               ALBERT PETERSSON,
               ALFRED PETERSSON,
               HEDERSTIERNA,
               DYRSSEN,
               HAMMARSKJÖLD,
               ROOS,
               JUHLIN,
               SWARTZ.

Departementschefen, statsrådet Juhlin anförde:

Uti en till Kungl. Maj:t ingifven skrift har framlidne bokhållaren vid statens järnvägsbyggnader Karl Magnus Edbergs änka Rosalie Tere-sia Josefina Edberg, född Rydberg, i underdånighet anhållit om pension.

Till stöd för denna ansökning har änkan Edberg under åberopande af åtskilliga intyg anført hufvudsakligen följande. Hennes be-mälde man hade under tjugu år varit anställd vid kungl. flottan, från hvilken tjänst han dock år 1856 på grund af i tjänsten ådragen sjuk-lighet nödgats taga afsked. Han hade därefter under omkring tjugu år eller till sin död år 1876 haft anställning som bokhållare vid statens järnvägar. I makarna Edbergs äktenskap hade födts ett barn, som af-lidit 1874. Änkan Edberg hade nu själf uppnått en ålder af 69 år samt vore medellös och af sjukdom urståndsatt att genom arbete för-sörja sig.

Till en början tillåter jag mig erinra därom, att styrelsen för statens järnvägsbyggnader uti underdånig skrifvelse den 12 april 1875 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra nådig framställning om beviljande af en årlig pension för Edberg.

Beträffande Edberg anfördes i berörda underdåniga skrifvelse, att han, som vore född den 9 augusti 1818 och den 26 oktober 1836 ingått i kronans tjänst såsom kanoniär vid Kungl. Maj:ts flotta, efter en tjänstgöring såsom underofficer därstädes under sexton år och fem månader från nämnda befattning, uppå därom gjord ansökan, erhållit afsked den 15 oktober 1856; att han under denna tid två särskilda gånger under tjänstgöring erhållit svåra skador; att han allt sedan juli månad 1858 varit och vid tiden för den underdåniga skrivelvens aflåtande fortfarande vore anställd såsom bokhållare vid statens järnvägsbyggnader; samt att de af Edberg företedda betygen vore af den beskaffenhet, att, enligt styrelsens åsikt, Edberg, då han efter nära 39 års arbete i det allmännas tjänst såge sig till följd af sjuklighet urståndsatt att genom arbete förskaffa sig sitt lifsuppehälle, gjort sig väl förtjänt att af statens medel få uppbära ett årligt underhåll, som styrelsen ansåge sig böra föreslå till 600 kronor.

Öfver denna framställning lät Kungl. Maj:t höra statskontoret, som uti underdånigt utlåtande anförde, bland annat, att, som Edberg, hvilken uppnått 57 års ålder och varit i allmän tjänst tillhoppa omkring 37 år, således hvarken i afseende på lefnadsålder eller tjänstetid fullgjort villkoren för erhållande af pension från allmänna indragningsstaten, äfven om han innehaft sådan tjänst, som kunde till en dylik förmån berättiga, hvilket dock ej vore förhållandet, samt härtill komme att, enligt insändt läkarbetyg af den 12 november 1875, Edbergs sjuklighet ej vore af sådan beskaffenhet, att den kunde anses utesluta möjlighet för honom att i enskild tjänst bereda sig medel till nödtorftig bärgning, statskontoret ansåge sig icke kunna understödja den af styrelsen gjorda framställningen, helst bifall till densamma otvifvelaktigt komme att från många andra håll framkalla likartade anspråk, hvilkas uppfyllande kunde för staten blifva ganska kännbart.

Med afsende å hvad statskontoret sålunda anført fann Kungl. Maj:t den 31 december 1875 den gjorda framställningen icke till någon åtgärd föranleda.

Till följd af nådig remiss har järnvägsstyrelsen den 2 mars 1907 öfver nu ifrågavarande ansökning afgifvit underdånigt utlåtande och därvid anført följande.

Det hufvudsakliga skäl, som år 1875 anfördes för afslag å då föreliggande framställning om pension åt Edberg, syntes sedermera i fråga om andra tjänstemän vid järnvägsbyggnaderna hafva frångåtts. Sålunda hade flera sådana tjänstemän, hvilka i afseende å lefnads- och tjänsteålder torde kunna likställas med Edberg, af Riksdagen tilldelats pensioner, och jämväl änkor efter dem hade, då ömmande omständigheter förelegat, kommit i åtnjutande af sådan förmån. Af 1888 års Riksdag tillerkändes nämligen materialförvaltaren Bernhard Fredriksson, hvilken uppnått 66 lefnads- och 33 tjänsteår, en pension af 1,800 kronor, ombudsmannen Johan Olof Emil Gustaf Olai med uppnådda 47 lefnads- och 24 tjänsteår, en pension af 2,000 kronor samt nivellören Otto Hjalmar Leonard Littke med 42 lefnads- och 19 tjänsteår en pension af 1,000 kronor; och 1894 års Riksdag tilldelade materialförvaltaren Axel Justinus Olsson med 52 lefnads- och 25 tjänsteår en pension af 700 kronor, hvilken år 1903 af järnvägsstyrelsen föreslogs att höjas till 1,800 kronor, ehuru genom Olssons då timade fränfalle ej vidare åtgärd vidtogs. Jämväl änkor efter bemälda tjänstemän hade af Riksdagen beviljats pensioner, nämligen Fredrikssons änka år 1890 400 kronor, Olais änka år 1901 500 kronor, Littkes änka år 1903 500 kronor och Olssons änka år 1905 400 kronor.

Den olikhet föreläge väl i förevarande fall mot ofvan omnämnda, att Edberg icke under hela sin tjänstetid ägnat sig åt samma stats-tjänst, men denna omständighet syntes icke i ärendet böra tillmätas någon afgörande betydelse. Från sin tjänstetid såväl vid flottan som vid statsbanebyggnaden, där hans månadsafflöning sista tiden uppgatt till 201 kronor 25 öre, hade Edberg, enligt hvad af järnvägsstyrelsen infordrade intygsafskrifter utvisade, synnerligt goda vitsord, och Edberg, som afled redan år 1876, torde under sitt sista lefnadsår saknat krafter att försörja sig och sin familj. Enligt hvad af järnvägsstyrelsen införskaffade intyg utmärkte, befann sig ock sökanden i följd af den konkurs, i hvilken hon efter mannens död försattes, i de mest torftiga omständigheter.

Då nu sökanden, som vore född den 1 oktober 1837, icke uppbure någon annan pension än ett understöd af trettio kronor för år, som allt sedan år 1888 utgått till henne från militärhospitalsfonden, och då hon, på sätt ansöknigen vidfogade intyg utvisade, fortfarande befunne sig i fattiga omständigheter och lede af kronisk hjärtsjukdom, hvarigenom hon vore oförmögen att försörja sig, syntes billighetsskäl tala för bifall åtminstone i någon mån till förevarande framställning.

På grund af det anförda har styrelsen i underdånighet hemställt, att, äfven om sådana omständigheter icke skulle anses i ärendet föreligga, att utverkande åt sökanden af årlig pension borde ifrågakomma, en gratifikation till något skäligt belopp likväl måtte henne tilldelas.

Efter nådig remiss har statskontoret uti underdånigt utlåtande den 11 mars 1907, med hänsyn till hvad i ärendet blifvit upplyst ej mindre om mannen Edbergs långvariga, väl vitsordade arbete i statens tjänst än ock rörande änkans fattigdom samt af ålder och sjukdom föranledda oförmåga att vidare kunna själf försörja sig, hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att å allmänna indragningsstaten uppföra en årlig pension åt änkan Edberg till belopp, som skäligen syntes böra bestämmas till 400 kronor, att från och med innevarande år utgå, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblefve.

På grund af hvad sålunda blifvit i ärendet anfördt och upplyst, finner jag mig böra understödja den gjorda ansökningen om pension från statsverket åt änkan Edberg. Med afseende å det af statskontoret tillstyrkta beloppet af den ifrågasatta pensionen har jag ej något att anmärka. Under erinran att Riksdagen, såsom järnvägsstyrelsen redan påpekat, förut vid upprepade tillfällen beviljat pensioner till belopp af 400 kronor och 500 kronor åt änkor efter personer, som innehaft anställning vid järnvägsbyggnaderna, får jag sålunda i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:t ville föreslå Riksdagen medgifva,

att bohållaren Edbergs änka Rosalie Teresia Josefina Edberg, född Rydberg, må från allmänna indragningsstaten från och med år 1907, så länge hon lefver ogift, åtnjuta en årlig pension af 400 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle till Riksdagen afåtas af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Pehr Thyselius.

Departements-
chefens hem-
ställan.